

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

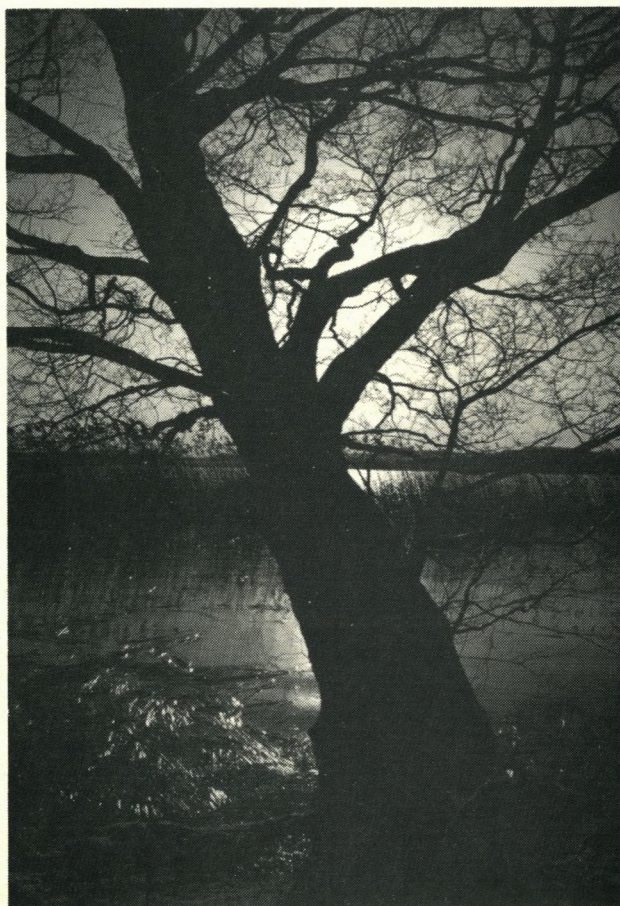
SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund

Marts

Årgang 70 . Nr. 3

1985

Ved Sorø Sø

(Hans Ranvig, fot.)

Indhent tilbud på

Person-, Last-, Varevogne

MERCEDES-BENZ

4300 HOLBÆK
Hovedvej 4
(03) *43 41 22

4400 KALUNDBORG
Slagelsevej 162
(03) *51 11 66

4500 NYKØBING Sj.
Autogården
(03)* 41 11 22

Nyt tøj til bilen

ALTIKA

Autokonfektion
Blegdamsvej 28
2200 København N
(01) 39 64 41

Poul & Bent Henningsen
(1939)

**H. C. Bjødstrup
Jensen**

Urmager & Optiker

St. Kongensgade 32
1264 København K
Telf. 15 18 21

Grundlagt 1821

Sorø Akademis
Skovdistrikt

Telf. (03) 63 01 25

gælder det **SPHAGNUM** så tal med

Pindstrup Mosebrug A/s

Pindstrup
8580 Ryomgård
Telefon (06) 39 61 00

**SAAB
DACIA**

Salg - Service

Aut. -forhandler
NIELS THIELE

Automobil
STENLØS

Tlf. (02) 17 00 72

- *Stedet vi mødes*

HOTEL POSTGÅRDEN

Susanne og Leslie Christensen

Telf.: (03) 63 22 22

Sorø i min tid 1906-11

Henry Krog-Meyer er født den 31. oktober 1892, student fra Sorø i 1911, cand. polyt i 1917 og har boet og arbejdet i London en stor del af sit liv. Han er bror til Einar, Herluf og Olaf Krog-Meyer, alle soranere, og er nu 92 år gammel.

Red

Der var engang en søskendeflok. En af dem havde lige forlovet sig med Erik, og de andre var jo spændte på, hvordan han var. Så fik de besøg af en pige, som kendte Erik, og på deres spørgsmål svarede hun: »Han er, som man bliver, når man har gået på Sorø« det var nok. Større kompliment kan man ikke give – hverken Erik eller Akademiet! Den første dag efter sommerferien mødte vi tidligt op og gik rundt i Fratergaarden og inspicerede de nye drenge: »Hvad hedder du?« »Hvad er din far?« og »Hvor bor du i byen?« Det sidste spørgsmål var vigtigt af hensyn til frokostbytning. De skolesøgende mødte jo med en pakke smørrebrød, mens alum-

nerne fik et gennemskåret rundstykke med smør på; det var de efterhånden blevet kede af, mens det var noget nyt for skolesøgende, så vi byttede gerne på et aftalt mødested ved spisefrikvarterets begyndelse. Men hvis en dreng ville beholde sit smørrebrød, kunne han godt risikere at blive forfulgt af en drøjesyg, der tvang ham til at bytte. Mangen en pensio-natsværtinde i Sorø satte en ære i at producere fint smørrebrød, så hendes pensio-nat fik et godt renommé på skolen.

Lovsang.

10 minutter før otte mødte vi, lagde bøgerne i klassen og fortsatte, bevæbnede med en lovsangbog. Dengang var der endnu plads til hele skolen i Lovsangsalen, hvor vi stod klassevis i lange rækker, mens *Chang* (overlærer Wiese) før i fuld fart langs geledderne og talte os. »Hvem mangler her?« Sidemanden svarede: »Erik Petersen«, og så gik der en seddel af sted til læreren i første time.

Indkaldelse til generalforsamling

mandag den 22. april 1985 kl. 19,30 på TRE FALKE, Falkonercentret, Falkoneralle 9, København F.

Soransk Samfund holder ordinær generalforsamling på ovennævnte sted med følgende dagsorden:

- 1) Valg af dirigent.
- 2) Beretning om 1984.
- 3) Fremlæggelse af regnskab for 1984 for Soransk Samfund, Soranerbladet og de under Soransk Samfund hørende fonds.
- 4) Budget for 1985.
- 5) Behandling af indkomne forslag fra medlemmerne i henhold til vedtægterne § 5, stk. 2 (De gældende vedtægter findes i SB april 1983).
- 6) Valg af medlemmer til bestyrelsen.

Efter tur afgår Finn Harlang, Erling Kristensen og Frantz von Jessen, der alle kan genvælges.

- 7) Valg af revisor.
- 8) Eventuelt.

Efter generalforsamlingen er Soransk Samfund vært ved to stykker smørrebrød, øl, snaps og kaffe. Der er ikke indbudt nogen taler, så der bliver tid til at hygge sig med gamle kammerater.

Ib. Juul

Rektor overværede i reglen lovsangen, især når meddelelser skulle gives, og mange lærere kom efterhånden. De to drenge nærmest døren havde det job at kigge gennem ruderne og åbne døren, så snart en lærer nærmede sig. Det var sanglærerens pligt at spille til morgensalmen, men han satte sin bedste elev i musik til at spille, mens han selv sov længe hjemme i kanen. Drengen annoncerede: »Nr. 18« og slog tonen an. Vi husker *Gamle Lafrits'* dybe røst: »Nattens mørke toner svandt« besvaret af »*Ridderens*« høje tenor: »Solen stråler fra det høje, og mit atter åbne øje solen just i sigte fik«.

Dagen var skåret i stykker af skole- og læsetider med kort fritid ind imellem. Det var vel af pædagogiske årsager, at vi ikke fik lejlighed til at strejfe viden om lande.

Vi var i skole fra 7,50 til 12,10 og spiste derefter til middag. Middagslæsetiden var fra 13,50 til 14,50, kun tvungen for de dovne og dumme. Skolen igen fra 15,00 til 16,30 og første læsetid fra 18,00 til 19,20, så aftensmad og anden læsetid med morskabslæsning for de flinke. Hovedbygningens alumnerne gik i seng kl. 21,45 og gymnasiasterne kl. 22,30.

De 68 alumner på Hovedbygningen var fordelt på Østre og Vestre Sovesal med 34 på hver. Vi valgte en sovesalsduks af l.g.; kl. 22,00 råbte han: »Hyysch« og så skulle der være ro. Det lykkedes som regel! Men hvis det kneb engang imellem, stod Ridderen inde bag vinduet i sit fuglebur og bankede på ruden.

Om morgenen kom en klokkesvingende tjener og udrev os grusomt af søvnens arme. Det var tortur! Hvis man ikke stod op straks, var sovesalsduksen der og skældte ud. Om sommeren stod vi tidligt op, og der var morgenlæsetid 6,30 til 7,00 og fra 7,00 til 7,30. Kun hvis man havde 6,00 i gennemsnit, kunne man tage fri fra den første af disse. Meget få nåede så højt i point, så når det en sjælden gang lykkedes, havde man begge alumnebåde til disposition, og det var dejligt at ro en tur i den årle morgenstund. Så læste jeg i stedet i Anden læsetid. Før middagsbordet var

»Ridderen« snedig nok til at gå rundt og notere de elever, hvis håndklæder ikke var våde, de pågældende blev så sendt op fra spisesalen for at vaske hænder, men man lærte jo hurtigt at få sin sidemand til at væde ens håndklæde!

I spisesalen stod et kæmpestort hesteskobord. I midten troned overlærer *Glahn*, ved hans side den l.g.'er, der havde højest gennemsnit, ved bordenderne sad Ridderen og »Skeleton« *Ohrt*. Ridderen messede: »*Træd tiil!*« hvorefter alle stillede sig på plads bag stolene. Så gik »Ridderen« rundt og kontrollerede, at alle stole var besat, og nikkede til den nærmeste dreng, der bad bordbønnen:

»Gud, du har skabt os ved dit bord,
For hver du har beredt dit bord,
Vi bede dig i Jesu navn,
Lad alting tjene os til gavn,
Oplad for os din milde hånd
Og styrk os nådigt ved din ånd!«

Maden kom op fra køkkenet i kælderen. Tjenerne satte fadene foran lærerne, så skar de for, og tjenerne bar rundt. Den nærmeste dreng greb et kartoffelfad, og så lød det: »Efter dig!« og det måtte cirkulere i den rækkefølge, det blev krævet. Mennuen var fastlagt ved et spisereglement, nogle holdt en madbog, så vi kunne altid få at vide, hvad der vankede til middag ved at spørge dem.

Vi fik sådanne delikatesser som gedebukkesteg og kommodebøf. Hver vinter skulle vi have 6 gange and og 6 gange gås (6 om en gås og tre om en and). Det var generøse portioner på en festdag. Efter et sådant grovæderi blev der ringet ti minutter senere til læsetid!

Efter middagsbordet gjaldt det om at stjæle sukker til sin femmad, man sneg sig tilbage til spisesalen og fandt forhåbentlig nogle sukkerskåle, så sparede man de fattige ugepenge.

Som aftensmad fik vi 2 stykker smørrebrød og en amagermad. En sjælden gang serveredes bayerske pølser i stedet, så mange man ville have. Nogle spiste op til 18 stk.

Hver alumne havde sin privatpræceptor, som tog sig af hans finanser og afregnede med hans far. En gang om ugen udbetalte han lommepenge – 25 øre på Hovedbygningen. Gymnasiaster fik 2,00 kr. om måneden hver anden måned, og 2,50 kr. hver anden måned. Vi måtte ikke have andre kontanter, så vi købte »på seddel!« Læreren skrev en rekvisition, så vi købte tandbørster, klipping og lign. på den måde. Man kunne snyde ved at få frimærker sendt i breve, og de kunne bruges som betaling hos de handlende.

Trekanten.

I den sydlige del af Store Plads lå Trekanten, og der stod det »berømte træ ved Gymnasiets port«. Arealet var reserveret 2. og 3.g, og ingen yngre elever drømte om at betræde den hellige grund, så den dreng, der boede nærmest og højtideligt var udnævnt til Trekantudsmider, aldrig behøvede at bruge sin myndighed. I perioder var Trekanten populær. Gymnasias-terne lå i græsset og røg deres pipe. I min tid brugte vi den ikke meget, undtagen til overskæringen, men herom senere.

Det gamle træ på Trekanten flagede for de nye studenter på deres sidste eksamensdag. Og i 2.g var det mig, der hentede flagstang og flag fra Gymnasiets loft, klatrede højt op i træet og trak stangen gennem kronen, så den pegede over mod Fratergaarden. Når så 3.g'erne kom som nybagte studenter ovre fra skolen, bragte dannebrog dem 2.g'ernes lykønskning.

Sneboldkamp

Når der en morgen var faldet sne, tog 1.g og realklassen Fratergaarden i besiddelse, mens resten af skolen stod på stentrappen. Det var nemlig tradition, at 1.g og realklassen (de gamle 4. klassere fra fjerde studerende og fjerde realklasse) skulle kunne stå sig i sneboldkamp mod resten af skolen. 2. og 3.g følte sig højt hævet over sådanne drengestreger! Der måtte ikke kastes snebolde mod drenge, der stod på stentrappen, og gamle Chang stod på trappen med sin stok og holdt skarp dis-

ciplin. Men hvis næste time var på Musæet eller i Gymnastikhuset, måtte man jo vove sig på vej. Det gjaldt om at fare af sted ved frikvarterets begyndelse, inden fjerdeklasserne var kommet ud. Hvis man blev fanget, blev man »vasket«, d.v.s. blev smidt ned på ryggen, mens sne blev stoppet ned på halsen indenfor flippen og også ned i sokkerne. Det var højt ubehageligt, og tøjet var vådt resten af dagen.

En sjælden gang bestemte resten af skolen sig til at angribe fjerdeklasserne, under vilde hyl styrtede de ned ad stentrappen og gik i kamp, men de blev hurtigt jaget ud af Fratergaarden, over på Store Plads og videre ned i Akademihaven, med mindre slaget endte, fordi der blev ringet ind til næste time. Alle tidligere fjerdeklassere, inclusive min årgang 1908-09, stod sig og regerede enevældigt i Fratergaarden, men den derefter følgende 4. klasse kunne ikke klare den og måtte opgive traditionen.

Overskæringen

Den 30. april om aftenen tog vi hvide huer på – nu var det forår. Vi gik over Flommen, forbi Navnebøgen ud til jernbanelinien, hvor to tog krydsede hinanden ved 8-tiden. Det var tradition, at alle skulle ryge, og drenge som aldrig røg, måtte købe tobak, ryge og lade, som om de kunne lide det!

Vi lagde föniksknapper på skinnerne, bandt dem fast med ståltråd i håb om at finde dem igen. Når togene nærmede sig, jog gymnasiaterne drengene væk fra jernbanelinien, idet de råbte: »Albani, Albani!«. På hjemvejen gik vi klassevis i en lang kolonne. Der skulle synges bestemte sange på hver vejstrækning, og en gymnasiast stod ved vejsiden og sang for, når en ny sang skulle synges. Det var Mallebrokvisen, »Prins Paris og Helene -lene-lene var ikke på det rene med ægteskabet lov«, »Grønærter, grønærter og lamme-steg, det får du ej!«.

I Filosofgangen gjordes holdt, og så lød det: »Bort med tobakken!«

Så fortsatte vi til Fratergaarden og gik alle op på stentrappen.

Byens borgere havde samlet sig i Fratergaarden for at høre os synge, og vi sang, hvad vi havde lært i sangtimerne, ledet af en 3. g'er f.eks.: »Farvel, I grønne høje, farvel, du frie hav, snart lukker sig mit øje, snart åbner sig min grav, Jeg hørte kuglen synge, som traf mit unge bryst«.

Derefter fortsatte gymnasiasterne forestillingen på Trekanten, og de mindre drenge løb som rasende for at på en plads ved rækværket.

De begyndte med gymnasiasternes slag-sang: »Vi lystige svende, vi lystige svende går muntert til arbejde, når morgenen gryer« og fortsatte med flerstemmige sange som: »Kom, brødre, lad os tømme for alle lyse drømme en skål til glassets rand!« og »Jeg har så skrækkeligt ondt i min mave – mange tak for den varme salvet!« Overskæringen gentoges den 1. maj og sommetider også den 2. maj.

Batøk

Om foråret, når frosten var gået af jorden, spillede vi batøk eller fik-fak på plænen foran Ingemanns Hus. Man havde en tyk pæl, 70 cm lang og ca. 7 cm i diameter. Den svingedes rundt og huggedes i jorden så dybt som muligt og helst lodret. Nu skulle modstanderen ikke blot vælte ens pæl, men samtidig få sin egen til at stå fast i jorden. Hver gang det lykkedes, steg man ét trin i rang. Man begyndte som lort, og det lød: »Hak i, lort«. Det højeste trin var pave. Heldigvis dyrkes dette spil stadig af gamle soranere rundt om i Danmark og også sammen med herlovianere i Charlottenlund skov, men på skolen er det ophørt ca. 1960.

Skoleskovtur

Hver sommer var der skovtur. Omegnens bønder kom med deres lange kassevogne, trukket af to heste, med mange siddebrædder på tværs. Hver vogn kunne tage en klasse og en lærer. Så kørte vi et par mil ud i landet til et sted, der havde inter-

esse eller skønhed, helst begge dele. På vejen blev der sunget mange gode sange, og det var dengang fædrelandssange, f.eks.: »Vift stolt på Codans bølge, blodrøde dannebrog«. Heldigvis var vi uforstyrrede af radio og anden tant!

Friestermiddag

En sjælden gang forkyndte rektor ved lovsang: »I dag har skolen friestermiddag«. Det blev modtaget med fryd. Nu kunne vi for en gangs skyld nå langt ud i omegnen f.eks. ud i Rundemosen eller til Ægir. Pynten på søens vestside ved begyndelsen af Smalsøen kaldtes Ægir, mens kysten fra Ægir til Parnas kaldtes Ran alt efter god gammel nordisk mytologi. På Ægir lå et skovløberhus, hvor Stine lavede kaffe til byens borgere på skovtur. De kom med kaffebønner og madkurv, og så leverede Stine det varme vand. Det var det eneste sted, hvor eleverne måtte komme. Hoteller og restauranter var forbuden frugt, og vi havde jo heller ikke penge til slige

Stine i Vindelbrohuset

cent årlig, således at 200 Specier i Sølv udbetales til mig og min Hustru, så længe een af os lever, men efter den længstlevendes død til den af mine Brødreborn, som af den længstlevende dertil bestemmes.

Fra par 3: »Nytten og Brugen af Samlingen forbeholdes mig så længe jeg lever, således at den ikke afleveres eller bruges uden mit samtykke af nogen anden, derimod skal det stå mig frit for at aflevere Samlingen, når jeg ønsker det som i så tilfælde skal imodtages, hvorefter jeg er fritaget for al videre ansvar derfor.

Fra par 5: »Da jeg har forfattet et temmelig nøjagtigt Katalog over min Instrumentsamling, uagtet samlingen indeholder meget mere, end som deri anført, skal Kataloget såvel som Kobberpladerne – hvoraf 86 er færdige, tiene til Angivelse af de Instrumenter, som udgør Samlingen, og som skulde afleveres.

Fra par 6: »Dersom det måtte behager Deres Majestæt at købe Samlingen, vil jeg ikke desto mindre være berettiget til at udgive ovennævnte Beskrivelse under mit Navn, og som om Samlingen endnu tilhørte mig.

Fra par 7: »Dersom jeg dør forinden nævnte Beskrivelse, enten til dels eller i det hele, er udkommet, udbeder jeg mig allerunderdanigst at Deres Majestæt påtager sig Forpligtelsen, at lade Beskrivelsen udgive i Tryk ved en dertil kyndig Mand efter den Plan, som jeg har lagt dertil.

Fra par 8: »Den i første Paragraf bestemte Kapital af ottetusinde Specier udbetales mig førstkommande 11. september.

Fra samme Dag af står Samlingen med Hensyn til Ild eller anden Fare for Deres Majestæts Regning.

Tre dage senere sendte Hauch følgende brev til kongen (uddrag):

» – tillader mig allerunderdanigst at indberette at jeg skylder til Courantbanken 25.000 Rbdr. og til Rigsbanken 13.000 Rbdr., så om det måske måtte behage Deres Majestæt at afgjøre denne min Gæld – imod at decourtere i den mig tilkommende Købesum.

Den 5. september sendte kongen Hauchs tilbud til Finanskollegiet med følgende ordre (uddrag):

»Ved at tilsende Vort Finanskollegium vedlagte Conditioner – ville Vi allernædigst have Kollegiet pålagt herover at erlægge allerunderdanigst Forestilling – at dette Cabinet er virkelig af så fortrinlig Værdi, at dettes Overdragelse til Os må være anset som en gavnlig Aquisition.

Som det kunne ventes, måtte Finanskollegiet søge ekspertishjælp, og de lod derfor spørgsmålet gå videre til to professorer ved Universitetet, Smith og H. C. Ørsted. Den 10. september svarede de til Finanskollegiet (uddrag):

– Da vi aldrig har betragtet denne skionne Samling med den Tanke at bestemme dens Værdi, så er det os vel ikke muligt nu at angive den – vi kan ikke holde den forlante Pris for overdrevnen. Vi formener endog, at den ikke for denne Sum har kunnet være sammenbragt. Vi har altid anset den Hauchske Samling som en af de fortrinligste, der gives, såvel ved sin fuldstændighed, som ved Instrumenternes Skionhed og Godhed. Samlingens Nyhed, og den Iver, hvormed dens berømte Ejer har søgt at lade den holde Skridt med den i vor Tid så hurtigt fremilende Videnskab, giver den også et Fortrin for mangfoldige andre Samlinger, der ikke har nydt samme Forsorg, og derfor snart har tabt en betydelig Deel af deres Brugbarhed endskjønt de vel bestandig beholdt en historisk Værdi.

I hvad der formentlig er en kladde til en skrivelse fra Finanskollegiet til kongen, findes følgende, som imidlertid er overstreget med et stort kryds (og svært at læse):

» – at Professor i Physikken ved Universitetet måtte have frie Adgang – drager Nytte af Samlingen som og for at han kunde have Tilsyn.

Dette er erstattet af:

» – ikke for at bruge eller benytte den, uden forrige Ejers Minde, men med Hensyn til såfremt den Tid efter Anden trænger til at completeres;

ekstravagancer! Men vi måtte gå på kon-
ditori, og Colding på Torvet var berømt
for sine store Napoleonskager, som koste-
de 10 øre!

Da Stines mand døde, blev der næsten
landesorg i Sorø, fordi hun nu måtte flytte
fra Ægir. Der blev rejst krav om, at hun
skulle blive boende, men det kunne skov-
distriktet ikke tillade. Der blev så dannet
en Stineforening, som etablerede hende i
et hus ved Vindelbro ved Tuelsø, og her
fortsatte hun sin kaffeservering. Den dag
min klasse blev studenter, holdt vi en lille
frokost ude hos Stine for at give hende lidt
søgnig.

Studentersoldet

Vort egentlige studentersold holdtes om
aftenen. Vi udvalgte nogle rorkarle af 2.g,
og de roede os til Parnas. Vi var iført det
nye civile tøj, som vi i god tid havde an-
skaffet. Soldet varede hele natten, og først
ved morgengry bestemte vi os til at gå
hjem. Men »Spidden« havde drukket for
meget og var faldet i søvn et sted i skoven.
Endelig fandt vi ham og vandrede langs
Smalsøen, syngende: »Mallebrok er død i
krigen« og andre sange. Men vi gik stille
gennem byen og vækkede ikke de snor-
kende borgere.

Ved gildet bestemte vi at mødes i Sorø
hver femte år. Sammenholdet i vor klasse
var fint – gamle Olrik kaldte os »præ-
mieårgangen af 1911«, vi gennemførte
møderne 13 gange til 1976, da kun én af
os kunne rejse.

Vi blev halvanden dag i Sorø, boede på
Postgaarden, spiste på Parnas, og mangan
god sang eller vise blev skrevet til disse
fester. Vi havde i klassen Aage Dahl, som
kendte mange uartige historier, men han
kunne også skrive sange, f.eks.:

Mel.: Der står et træ ved gymnasiets port

»Her har vi elsket for første gang,
Vi husker end, hvor blodet brused',
Vi troskab svor i Filosoffens gang,
Mens træers kroner skeptisk sused'
De havde ofte hørt de favre ord,

De samme løfter hørte de i fjor
Pigen måske – også O'VE;
Men ynglingen var nu en anden«.

Mel.: Vi elsker vort land....

»Vi takker dig, Soer, for den visdom du gav,
i vor barndoms henrundne og nøjsomme
dage.

Op af mindernes grav vælder vingede ord,
Kalder drengenes lege og drømme tilbage.
Her gransked' vi skrifter
som dukser og fukser.

Her hented' vi mangt
et par blankslidte bukser.

Men som årene gled,
hængte lærdommen ved.

Og en dag stod vi stolte
som herrer i åndernes rige«.

Næsten hver sommer besøger jeg Sorø,
når jeg er hjemme i kongeriget, mine 92
år til trods. Sommetider virker forandrin-
ger generende, men det meste er dog som
før – lykkeligvis!

Grundlaget ligger der uændret – ufor-
styrret af skiftende generationer, det væk-
ker glæde ved gensyn. Det fremkalder gla-
de minder om vor barndoms henrundne
og nøjsomme dage.

Henry Krog-Meyer (S 11)

Studenter – Årgang 1930!

Af brev fra »Krudtpeter« fremgår, at han
og Rosa har planer om evt. at komme til
Danmark i sommer; og han lufter i den
forbindelse tanken om et evt. 55-års stu-
denterjubilæum.

Var det ikke en ide, om flest muligt
mødte op til generalforsamlingen den 22.
april for en eventuel drøftelse!

Jeg har skrevet tilbage og spurgt, om
rejseplanerne er mere udviklede idag –
samt i så fald med eventuelle datoer – og
gerne med svar så betids, at det er
fremme før den 22. april.

Vel mødt!

Svend Willert

Kort fattet oversigt over Hauchs samling

A. Almindelige Egenskaber

Dette afsnit indeholder 70 numre. For eksempel: Nollerts diagonalmaskine, modeller af brandsprøjter, kraner, gear, hejsemekanismer, Mariottes stødapparat, diverse flasker, legemer af forskellig form og materiale, Attwoods faldmaskiner, et marmorbord, en centrifugal maskine med tilbøher etc.

Nr. 58: Kranmodel. Træ og messing. Højde ca. 0,6 m. Ikke signeret. Muligvis dansk.

B. Statik og Mekanik

Afsnittet består af 71 numre. For eksempel: legemer til bestemmelse af tyngdepunkt, model af det skæve tårn i Pisa, »akrobat« firgur med tyngdepunktet under ophængningspunktet, dobbeltkegle, der ruller op ad bakke, friktionsmaskiner, donkraftmodel, hodometer, vægtstænger etc.

C. Hydrostatik og Hydraulik

Her findes 45 numre. Apparater til demonstration af tryk, »Pascals vaser«, hæverter, forskellige »vandspring«, modeller af vandhjul, demonstration af opdrift etc.

Nr. 548: Akromatisk kikkert. Hollandsk. Mangler søger. Højde ca. 2,2 m.

D. Undersøgelse af Legemernes Bestanddele

Denne titel dækker nærmest, hvad vi i dag ville kalde kemi. Der findes 39 numrn, som dækker ovne, destillationsapparater, glasretorter, mortere, filtertragt af glas ca. 45 cm. høj, mange forskellige glasbeholdere, som har været brugt i de kemiske forsøg, der er omtalt tidligere.

Siegfred Svane:

»Danske Helligkilder og Lægedomskilder«

Finn Jacobsens forl. Kbh.-84, pris kr. 285.

I en meget smuk bog på 287 sider, rigt illustreret med 35 billeder i farver og mange sort/hvide fotos registrerer forfatteren ialt 720 hellig- og lægedomskilder i Danmark og belyser hver enkelt historie med talrige kildehenvisninger og dertil knyttede sagn, beretninger og gamle overleveringer.

Bogen bygger på Aug. F. Schmidts Danmarks Helligkilder fra 1926, som registrerer 600 kilder, men Siegfred Svane udvider og rationaliserer beskrivelserne efter skemaet: Beliggenhed, historie og henvisninger, så hver enkelt læser kan trænge tilbunds og studere de kilder, som man interesserer sig for.

Danmarks Folkeminder udsendte i 1926 ovennævnte bog, der er udarbejdet på grundlag af arkivmateriale uden undersøgelse i marken. På dette område har Svane gjort en kæmpemæssig indsats ved at besøge mere end 500 kilder under en landsregistrering, hvorved der er fundet yderligere 120 kilder, der var hidtil ukendte af en større kreds, og dette tal kan sikkert blive endnu større, takket være denne bog, og den øgede interesse for vor fortid, der bl.a. giver sig udslag i stadig flere lokalhistoriske arkiver.

Helligkildernes historie fortaber sig i fortiden, og der er næppe tvivl om, at en del af dem stammer fra hedenskabets dage og de første kristne århundreder, og troen på deres vands undergørende virkninger har holdt sig til ned mod år 1900. Om det blot er overtro, eller der er realiteter bag, vil måske vise sig, idet der er samlet prøver fra endnu rindende kilder til Danmarks Geologiske Undersøgelser, hvor man ved lægers hjælp vil prøve at finde ud af, om nogle kilders vand skulle indeholde stoffer af helbredende virkning (jern, brom, kultveilte, radioaktivitet eller lignende).

Af lokal interesse skal det nævnes, at bogen opregner og beskriver mere end 30

kilder i Sorø Amt, så hvis du vil vide noget om Munkedamshullet, springkilden i Store Bøgeskov, Kongebrokkilden, Gode Kilde i Vester Broby o.s.v., så kan det findes i denne smukke og gode bog, der anbefales på det bedste.

Den ovenfor omtalte bog er nr. 2 af Finn Jacobsens forlags udgivelser. Nr. 1 var Billeskov Jansens bog om Holberg, som Soransk Samfunds medlemmer fik et eksemplar af sidste forår, en kvalitetslinje er lagt!

Red

Tanzania

Under frokosten den 6. september talte Georg Lemke om Tanzania.

Som et par facts omkring Danmarks udviklingsbistand til landet oplyste foredragsholderen blandt andet (ifølge manuskript): Tanzania ligger i spidsen som modtager af Dansk bilateral bistand på ca. 400 mill. kr. i 1983. Landet er af FN klassificeret som et af verdens mindst udviklede lande med et bruttonationalprodukt på ca. 280 dollars pr. indbygger imod Danmarks ca. 13.000 dollars.

Danmarks bistand har i særlig grad sat ind på at forbedre uddannelses- og sundhedssektorerne, men også gennem støtte til landets infrastruktur særligt det tanzanianske jernbaneselskabs søfartsafdeling. Danmarks indsatser har været i nøje overensstemmelse med Tanzanias egen politik gående ud på at udbygge den sociale sektor. Resultaterne har også vist, at den gennemsnitlige levealder er steget fra 42 år i 1960 til 52 år i 1981, og at ca. 70 pct. af befolkningen nu kan læse og skrive mod kun 30 pct. i 1960.

Tanzania befinder sig imidlertid i en så vanskelig økonomisk situation i dag, at Danmark har støttet, at Tanzania's regering nu koncentrerer sig om at øge landbrugsproduktionen. Ikke mindst lægges der vægt på at give en rolle til andelsforeningerne, som blev nedlagt i 1976, men som nu er ved at blive genetableret.

Georg Lemke

Frokosten den 7. februar

Formand Ib Juul præsiderede højstegen ved denne midvinterfrokost, der åbenbart kom ganske bag på restauratøren: Han havde såmænd glemt at få os indført »i bogen«, og ingen – hvilket jo er sket før! – anede noget som helst om hverken soranere eller soraner-frokost den første torsdag i måneden

Nå, efterhånden dæmrede det jo, og der kom fut i fejemøjet. Vi fik oven i købet lov til at sidde uforstyrret i baglokalet! Maden var både god og dyr, men stemningen var fortræffelig, og takket være dagens foredragsholder, lektor Hemming Andersen, blev denne februar-frokost noget ganske særligt, ja, uden overdrivelse én af de interessanteste!

Formanden lod Skolen leve endnu engang og afslørede sig som en fortræffelig forsanger – vi var alle begejstrede, ikke mindst Herluf, der døjer under hæshed og som ikke engang behøvede at soufflere! »Jeg veed –« klang forbilledligt, simpelt hen! Ib rettede en særlig velkomst til Hemming Andersen, der, omend skønt han ej har frekventeret Akademiet som elev, alligevel er en ægte og fuldgod soraner, ligesom i øvrigt enhver der er eller har været attacheteret Vor Anstalt som pædagog. – Således konstateret fra formandsstolen satte vi os til bords. Nået til kaffen meddelte Ib Juul at Eduard Kindt (S 1910), en af de mest trofaste gæster ved soraner-frokosterne, testamentarisk har bestemt at ti-tusinde kroner skal stilles til disposition for – *soraner-frokosterne!* Denne smukke gestus blev straks fejret med *kage på fod* til alle! Herligt! Og TAK Kindt for din smukke tanke!

Formanden introducerede derefter dagens taler, lektor ved Sorø Akademi, civilingeniør Hemming Andersen, der ville fortælle os om sit hjerte barn, den enestående Hauch'ske samling af fysiske apparater, der endelig, men langsomt, er ved at indtage en fornem og fremskudt plads (som nummer tre!) mellem lignende samlinger *i hele verden!* Lektor Hemming An-

dersen har lagt et uhyre – og uegennyttigt – arbejde, båret af et entusiastisk engagement, i udforskningen af samlingsens historie og apparaternes restaurering, et puslespil hvori han på fremragende vis er blevet suppleret af en af landets dygtige, unge konservatorer, Søren Andersen, der var inviteret med til frokosten, men som desværre måtte melde afbud i sidste øjeblik. Hemming Andersens foredrag bringes som selvstændig artikel i et følgende nummer af Soraner-bladet.

Udi årgangs-rækkefølge var de femten sammenstammede følgende: Herluf Krog-Meyer (æresmedlem og nestor) 09, Ellen Roeszler Boserup 22, Børge Høft 25, Laurids Schrøder 25, Svend Kamman 27, Johannes Jørgensen 28, Arne Stauning 29, Peter Waagstein 31, Jørgen Tholl 33, Paul Rantzau 37, Hemming Andersen 43, Finn Harlang 45, Ib Juul 47, Thyge Winther-Jensen 54, samt Tatzel-Hans bedre kendt under navnet Kiesow (benjamin) 73. Hertil bør retfærdigvis tilføjes Gunner Holm-Petersen 31 og Niels Saxtorph 40, der sad og lumrede over ølkrusene i »Prætorium«, da de nachspielsøgende Schrøder, Tholl og referenten indfandt sig. Det blev sandelig et godt møde – efter sigende fortsatte et par til sent på dagen, dem om det!

Rantzau

Orienteringsløb

Orienteringsløbet på Akademiet afholdes i år søndag den 28. april.

Vi mødes friske og veloplagte samt omklædte i Baldursalen kl. 8,30.

Tilmelding til:

Chr. Eifer, tlf. (02) 95 11 20, helst inden den 24. april.

Venlig hilsen
Chr. Eifer (S 61)

Eivind Rambush

18/7 1914 – 5/2 1985

En broget soranerskabne er slut. Eivind fødtes og voksede op i England som britisk statsborger, men med en dansk far.

Eivind kom fra Stockton-on-Tees på

Sorø 1929-32, og blev gammelsproglig student. Det gav ham et holdepunkt for livet. Han tog sin grad som ingeniør i Cambridge, men gik 1937 ind i de britiske ingeniørtropper under indtryk af truslen fra Hitler-Tyskland, og han var med i krigen fra først til sidst.

Ved klassens 10-års jubilæum i Sorø i 1942 vidste vi ikke, om han levede, men kun, at han havde været med de britiske styrker i Frankrig fra 1939 til den dramatiske rømning af Dunkerque i maj 1940. Kort efter krigen fik vi påny kontakt. Jeg var dengang i Flensborg, hvor Eivind pludselig dukkede op i februar 1946 som officer ved den britiske militærregerings efterretningsvæsen. I mellemtiden havde han oplevet meget, bl.a. i Montgomerys hær lige fra 1943 ved erobringen af Sicilien og den påfølgende landgang ved Salerno under frygtelige kampe. Bortset fra en enkelt gang slap han usåret gennem de 6 krigsår; men i 1946 var han langt nede: »Nu blev vi omsider færdige med Hitler. Skal vi nu begynde forfra med et lignende opgør med den anden tyrann Stalin?«

Han gjorde fortsat tjeneste ved sit kære regiment Royal Engineers i Tyskland og andre steder i verden indtil 1958, fra 1953 som oberstløjtnant, og havde bl.a. god forbindelse med den danske efterretningsofficer Hans Lunding, som var min onkel. Derefter levede han som privatmand i nogle år rundt omkring, mest i USA, og oplevede også vanskelige tider, men holdt stadig forbindelse med Rambusch-slægten i Danmark og med gamle Sorø-kammerater, ihvert fald med julehilsen.

I de senere år, hvor han boede i Østrig og Svejts med sin meget søde østrigske kone, blev disse forbindelser styrket. 1982 kunne han for første gang deltage i et klassejubilæum i Sorø som 50-års student; han holdt en fornøjelig og hjertelig tale for vor gamle skole. Også sin 70-års fødselsdag i 1984 kunne han fejre i Danmark ved en glad fest i Fredensborg med slægtninge, Sorø-kammerater og andre venner. Han gennemførte festen på smukkeste måde, skønt han vidste, at han havde lungekræft

og skulle på sygehuset ved hjemkomsten til Zürich.

Til jul fik jeg et godt brev fra ham. Sygdommen var alvorlig, men den gamle soldat peb ikke; han så døden i øjnene uden frygt.

Frants Thygesen (S 32)

Soranske dødsfald

- FINN VOGELIUS STEENSTRUP (S 59)
15. november 1940 – 21. oktober 1984
ARNE B. ROSS DAHL (1919)
6. marts 1903 – 25. december 1984
JOSE DE LOS REYES (R 55)
9. september 1938 – 30. december 1984
KLAUS SCHARLING NIELSEN (1947)
18. maj 1932 – 30. december 1984
AAGE KRAGELUND (S 14)
8. december 1894 – 15. januar 1985
KAI ØRNSTRUP (1915)
6. juli 1899 – 15. januar 1985
BROR VAN DER AA KÜHLE (1929)
8. juni 1913 – 18. januar 1985
EIVIND RAMBUSH
18. juli 1914 – 5. februar 1985

Kriminaldommer i Silkeborg *Jørgen Borch-Jacobsen* (S 39), er den 18. december 1984 udnævnt til Ridder af 1. grad af Dannebrog.

Runde fødselsdage marts 1985

5. Boghandler Ove Roy (f. 1915, S 35), Hovedgaden 21, Pedersborg pr. 4180 Sorø.
5. Fabrikant Jørgen Skjerbek (f. 1905, R 22), Middelfartsgade 8, 2100 København Ø.
7. Dir. Eggert Buch Hansen (f. 1925, S 44), Tværhave 5, Mølholm pr. 7100 Vejle.
8. Sem. lektor Kaj Viderø (f. 1905, S 23), Fyensvej 22, 2800 Lyngby.
8. Lektor Lilli Viderø (f. 1905, S 23), Duevej 21, 2000 København F.
9. Overpostbud Jonna Lund (f. 1935, S 54), Roskildevej 98, 1., 2500 Valby.

LOUIS VICTOR A MATHIESEN

NYVEJ 12 B-1 TH
1851 KØBENHAVN V

Adressændringer og reklamationer
rettes i Skandinavien
til det lokale postkontor.

FRISKIAPPET FAXE FAD

Leverandør til det danske folk.

FAXE
BRYGGERI

11. Eksped. sekr. Ole Feiring (f. 1925, S 43), N. J. Fjords Allé 16, 1957 København V.
15. Fabrikant Montague Meilsøe (f. 1915, '32), vistnok i London – ved nogen hvor?
17. Konsulent Harry Hansen (f. 1915, R 32), Infanterivej 7, 8900 Randers.
18. Autoforhandler Niels Thiele (f. 1925, S 45), Frederikssundsvej 151, 3660 Stenløse.
24. Dir. Jørgen Brint Pedersen (f. 1935, M 49), Stenvej 24, Smidstrup Strand, 3250 Gilleleje.
24. Civ. ing. Ernst Jessen (f. 1905, S 23), Hermodsgade 1, 2200 København N.
25. Overlærer Ole Fischer (f. 1925, S 44), Østerhegn 64, 2880 Bagsværd.
26. Erik Bølling (f. 1905, R 22), R.D.I. Box 525, Wiscasset, Maine 04578, USA.
26. Bogholder Erik Hansen (f. 1915, R 32), Himmerlandsvej 17, 2720 Vanløse.
27. Speciallæge Jørgen E. Aastrup (f. 1935, S 54), Møllebakkevej 7, Ålsø pr. 8500 Grenå.
28. Cand. jur. Vilhelm Andersen (f. 1900, '19), s.k.a. Frimestervej 28, 2400 NV.
28. Niels H. Svarre Nielsen (f. 1935, S 54), Livjærggade 15, 3., 2100 København Ø.
29. Asger Boesgaard (f. 1905, S 23), s.k.a. 31, Muller Ave, San Francisco, Cal. 94110, USA.
31. Pastor Jens-Chr. Chemnitz (f. 1935, S 53), Lyshøj Allé 2, 2500 Valby.
31. Antikvar Sverri Dahl (f. 1910, S 28), Sandagerdi, 3800 Torshavn.
31. Tandlæge Knud Erik Jørgensen (f. 1935, S 55), Nyvej 3, 3.tv., 1851 København V.

s.k.a.: sidste kendte adresse – ved nogen, hvor de pågældende er, bedes det venligst meddelt Soransk Samfunds kasserer.

NB Frokosten i april

bliver den 11., da den første torsdag er Skærtorsdag. – Ingen taler.

Frokosttaler i marts

bliver mag. art. *Gunner Lind* (S 72), om humanistisk datalogi på Københavns Universitet.

MEDLEMSKONTINGENTET

er af generalforsamlingen fastsat til kr. 90,- i 1984. For medlemmer fra og med årgang 1977 samt for medlemmer, der er fyldt 67 år, dog kun kr. 55,-. Medlemmer, som aftjener deres værnepligt, er kontingentfri et år, når meddelelse herom gives til:

Soransk Samfunds kasserer:

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30
1302 København K.
Telefon (01) 13 86 66
Postgiro 4 00 17 10
Kontingent giro 3 27 13 07

Adresseændringer for Skandinavien

meddeles til det lokale postkontor, der lader besked gå videre til kassereren.

Betaling

Til de medlemmer, der er bosat i Danmark, på Færøerne, i Norge, Finland og på Island fremsendes fortrykte girokort. Medlemmer bosat i det øvrige udland, bedes tilsende os en check trukket på en dansk bank og lydende på danske kroner (det koster ellers Samfundet d. kr. 30,00 at indløse en check). Denne indbetaling må gerne komme kassereren i hænde uden yderligere opfordring, hvorved Samfundet sparer tid og penge til opkrævning.

Henvendelse vedrørende SORANSK SAMFUND

stiles til:

Formanden, borgmester Ib Juul
Herlev Rådhus, Bygaden 90
2730 Herlev
Telefon (02) 94 06 33

SORANERBLADET: Redaktion

Svend Ranvig
Kongebrovej 28
4180 Sorø
(03) 63 08 57 (bedst 18-19)

SORANERBLADET: Administration

Direktør Finn Harlang
Dronningens Tværgade 30, 1302 Kbh. K.
(01) 13 86 66

Sorø Bogtrykkeri APS

Alleen 9, 4180 Sorø
(03) 63 05 75
